

Posudek na diplomovou práci Radky Chrobokové

Afghánistán – demokratizace v bojových podmínkách

Tématem práce je „krvavá historie“ Afghánistánu jako islámské země, která se dala na cestu budování demokracie, nicméně stále vězí ve válce. Původní námět zdůrazňoval otázku spravedlivé války a rozvoje demokracie. Výsledné zpracování ale tuto otázku nechává stranou, což lze vysvětlit tím, že historicky vzato docela selhal optimismus liberálů a liberalismu s jejich vizí postupných demokratizačních pokroků afghánské společnosti, tedy přístup, z něhož původní téma diplomové práce vycházelo. Autorka situaci vyřešila tím, že se vzala na pomoc Huntingtonovu teorii o střetu civilizací. Huntington má nyní pomoci vysvětlit, proč Afghánistán místo budování demokracie válčí na několika stranách. Otázka, kterou si autorka klade, nyní spíše zní: Má pravdu Huntington, když říká, že nás čekají války civilizací? A tak se objevuje téma „militantního islámu“ a na významu nabývá otázka, zda právě v tomto náboženském založení společnosti nemáme hledat příčiny, proč Afghánistán více válčí, než buduje demokracii. Autorka svým způsobem hodlá testovat Huntingtonovu tezi o střetu civilizací na příkladu Afghánistánu.

Práce má vlastně tři části. Nejprve autorka vykládá Huntingtonovu teorii střetu civilizací. Poté se věnuje polemikám, které tato teorie vyvolala, a ve třetí části se zabývá afghánskou společností a její více méně válečnou historií.

Celkově k tomu mohu poznamenat:

- i) že tyto tři části na sebe vlastně nenavazují;
- ii) že jsou docela povšechné a nepřinášejí nějakou teoretickou analýzu nebo hlubší reflexi problému. Viz více než zběžný výklad toho, co je civilizace u Huntingtona a kolik jich máme na str. 11, nebo etnické složení afghánské společnosti na str. 29 an. či afghánská historie na str. 35 an;
- iii) že tímto způsobem nelze testovat Huntingtonovu tezi o střetu civilizací. Neboť když poukáží na „krvavou historii“ Afghánistánu, ještě to není žádný důkaz, že za těmito konflikty je „militantní islám“. Takovou metateorii, jakou předkládá Huntington, nelze takto prostoduše ani potvrdovat, ani vyvracet. Autorka např. uvádí, jaké události ještě v 90. letech 20. století "potvrdily, že rozdělení na základě civilizací je pravdivé." (str. 9). Mimo jiné zmiňuje války v Jugoslávii. Jenomže to není žádná evidence huntingtonovské pravdy, ale je nanejvýš sporné, jak vůbec tyto války chápat. Byla to válka civilizací? Žurnalistický výraz "humanistické bombardování" spíše naznačuje, že šlo o "demokratizaci". V tom případě ale vysvětlení třeba hledat u Fukuyamy v jeho koncepci konečného vítězství liberální demokracie ve světě – alespoň podle některých lidí.

Práce je napsána srozumitelně a kultivovaně. Autorka prokázala, že má potřebné stylistické schopnosti, aby téma náležitě zvládla. Nicméně nedokázala své nové podání tématu zpracovat na takové úrovni, aby výsledný dojem nebyl rozpačitý. Práce je příliš nesourodá a povšechná. Doporučuji lépe promyslet, jak dané téma zpracovat s využitím širšího spektra sekundární literatury.